

No: 1133 – Mahreç İşareti

ANKARA SEYMEN KIYAFETİ / ANKARA SEĞMEN KIYAFETİ

Tescil Ettiren
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 03.06.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 06.06.2022 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1133
Tescil Tarihi	: 06.06.2022
Başvuru No	: C2021/000228
Başvuru Tarihi	: 03.06.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti
Ürün / Ürün Grubu	: Kıyafet / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Ankara Büyükşehir Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Emniyet Mah. Hipodrom Cad. No:5 Yenimahalle ANKARA
Coğrafi Sınır	: Ankara ili
Kullanım Biçimi	: Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti ibareli aşağıda verilen logo ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti ibareli logo ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti; seymen / seğmen alayı, toplumsal tören, milli kutlama, toplantı, düğün, bayram gibi özel günler ile etkinliklerde seymenler / seğmenler tarafından giyilen ve toplam 11 ana parçadan oluşan erkek kıyafetidir. Osmaniye işlik, camadan, cepken (kartal kanat), yelek (önü harçlı yelek, kadife yelek, çuha yelek), diz çorabı, zıvga, kuşak (bademli şal kuşak, Trablus kuşağı), kefiye, takke, yemeni ve silahlık parçalarından oluşur.

Osmaniye işlik, 199 sayı ile coğrafi işaret olarak tescilli Antep Kutnu Kumaşından üretilir. Diz çoraplarının üretiminde kullanılan tiftik ip ise 802 sayı ile coğrafi işaret olarak tescilli Ankara Tiftiğinden yapılır. Trablus kuşağı ile kefiye üretiminde 425 sayı ile coğrafi işaret tescilli Bursa İpeği / Bursa İpek İpliği tercih edilir.

Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti; Ankara iline yerleşen Oğuz Türklerinin gelenek ve göreneklerine kadar uzanan ve 1290-1354 yılları arasında Ankara'da var olmuş Ahiler döneminin önemli bir parçası olarak görülen seymen / seğmen geleneğinin, en belirgin ve özgün unsurudur.

Geçmişe eskiye dayanan Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti, Ankara ilinin kültür ve tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kıyafetin en önemli parçaları olan Osmaniye işlik, camadan, cepken (kartal kanat), yelekler, diz çorapları, zıvga, silahlık ve yemeninin üretimi ustalık becerisi gerektirir. Bu sebeple Ankara Seymen Kıyafetinin / Ankara Seğmen Kıyafetinin coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Osmaniye İşlik:

199 sayı ile coğrafi işaret olarak tescilli Antep Kutnu Kumaşından yapılır. Kumaş, kırmızı beyaz renkli olup boyuna çizgili desenlerden oluşur. İşlik, haydari yakalı ve önden açıktır. Her iki önünde birer peş bulunur. Yandan bir bağ ile bel hizasından bağlanarak iki önü birbirine kavuşur. Kolları uzun olup bilek hizasından yırtmaçlıdır. Yaka kenarı ve kol uçları 2 cm genişliğinde bir veya iki sıra sarı harç ile süslenir. Osmaniye işliğinin iç kısmı tamamen pamuklu kumaşla astarlıdır, dış kısmı nakış işlemeli veya kollar ile yaka hariç nakışsız da olabilir. Osmaniye işliğinde eskiden sadece elde kordon tutturma nakışı yapılır iken günümüzde makinede kasnak ile kordon tutturma nakışı da yapılır. Osmaniye işliğinin, dikiş ve nakış işi ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 1. Osmanlı işliğinin önden ve arkadan görünümü

Camadan:

Çuha kumaştan yapılır ve Osmaniye işlik üzerine giyilir. Boyu belden yukarı, göğüs hizasında kalacak şekilde kısa ve önünde birbiri üzerine kavuşmayacak şekilde dardır. Uzun olan kolları bilek hizasında düz veya hafifçe yırtmaçlı, bir parmak yakalı, üstü baştanbaşa farklı desende kordon tutturma nakış tekniğiyle sim işlemeli ve içi astarlıdır. Camadan önemli günler haricinde giyilir. Camadanın, dikiş ve nakış işi ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 2. Camadanın ön ve kol görünümü

Cepken (Kartal Kanat):

Cepken (kartal kanat), çuha kumaştan yapılır ve üzeri sim iplerle kordon tutturma tekniği ile nakışlıdır. Boyu belden yukarı göğüs hizasında kalacak şekilde kısa ve birbiri üzerine kavuşmayacak şekilde dar ve sarkıktır. Uzun olan kolları bilek hizasında hafifçe yırtmaçlı, bir parmak yakalı ve içi astarlıdır. Lacivert, siyah, koyu kırmızı, mavi renklerde dir. Cepkenin, dikiş ve nakış işi ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 3. Cepkenin önden ve arkadan görünümü

Yelekler (Önü Harçlı Yelek - Kadife / Çuha Yelek):

Önü Harçlı Yelek:

Harçlı yelekler, alttaki iç çamaşırları veya içliği kapatmak üzere Osmaniye işlik altına giyilir. Kapalı yakalı, kolsuz ve önu 3-4 cm genişliğinde ipek harç ve ibrişim düğmeli olur ve genellikle Osmaniye işlikleriyle takım olabilmesi için 199 sayı ile coğrafi işaret olarak tescilli Antep Kutnu Kumaşının kırmızı beyaz yollu çeşidinden üretilir.

Şekil 4. Harçlı yeleğin önden görünümü

Kadife / Çuha Yelek:

Kadife / çuha yelek, harçlı yelek kullanılmadığında, Osmaniye işlik altına giyilir. Kadife / çuha yelek kolsuz, kapalı yakalıdır ve önden birbiri üstüne binecek şekilde kapanır. Kapandığında düğmeler iki sıra oluşturur, bu düğmeler çift sıra sedef düğmedir. Genellikle siyah, lacivert, bordo, koyu yeşil renklerde çuha veya kadife kumaştan yapılır.

Şekil 5. Kadife / çuha yeleğin önden ve arkadan görünümü

Diz Çorapları:

Diz çorapları ajurlu veya düz örgü şeklinde tiftikten yapılır. Diz çoraplarının boyu dize gelecek uzunlukta olmalıdır. Çorap koncuna bağlı bulunan ince bağı ile sıkıca dize bağlanır. Diz çoraplarında kullanılan tiftik ip, 802 sayı ile coğrafi işaret olarak tescilli Ankara Tiftiğinden yapılır.

Şekil 6. Diz çoraplarının önden ve yandan görünümü

Zıvga:

Genellikle lacivert, kurşuni veya krem renkte olup çuha kumaştan yapılır. Bileğe kadar uzun ve dar paçalı, arkası kuyruk oluşturacak derecede bol ve dökümlü olur. Arka kuyruk kısmı kırmalı (pileli) şeklindedir ve en az 12 tane olup en fazla 24 kırması bulunur. Paça kısmı diz çorabı üzerine kadar muntazam bir şekilde kıvrımlar oluşturacak biçimde sıvanır. Bel kısmına 4 m uzunluğunda fitilli bağ takılır. Zıvga bu bağ ile belden bağlanır. Zıvganın ön kısmında 16 veya 18 cm uzunluğunda yırtmacı olur. Bu yırtmaç düğme veya fermuar ile kapatılır. Zıvganın üzeri nakışsız olabildiği gibi paça ve yan tarafları kordon tutturma nakışı ile de süslenebilir. Zıvganın, dikiş ve nakış işi ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 7. Nakışsız zıvganın önden ve arkadan (pileli kuyruk kısmı) görünümü

Şekil 8. Nakışlı zıvganın önden görünümü

Kuşaklar: (Bademli Kuşak - Trablus Kuşağı):

Bademli Şal Kuşak:

Ankara Seymen Kıyafetinin / Ankara Seğmen Kıyafetinin önemli bir parçası olan ve desenin bademli olmasından dolayı adını bu desenden alan bademli şal kuşağın uçları hafif püsküllüdür. Kuşağın bele bağlanmasında kullanılmak üzere kuşağın bir kenarına dikilen fitil ip, kuşak bele sarıldıktan sonra kuşağın üzerinden bağlanır. Bademli şal kuşak yünden dokunur. 2,5 m uzunluğunda, 80 cm genişliğinde ve dikdörtgen şeklindedir. Bademli deseninde değişiklik olmayıp renkleri farklılık gösterebilir.

Şekil 9. Bademli şal kuşağın görünümü

Trablus Kuşığı:

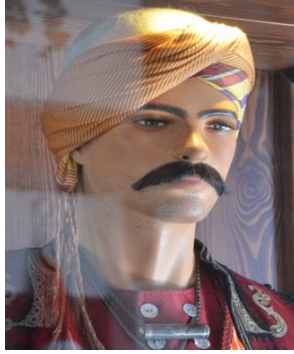
Trablus kuşığı 4 m uzunluğunda ve 90 cm genişliğinde olup dikdörtgen şeklindedir. İpek kumaştan dokunur. Trablus kuşığının dokunmasında 425 sayı ile coğrafi işaret tescilli Bursa İpeği / Bursa İpek İpliği tercih edilir.

Şekil 10. Trablus kuşığının görünümü

Kefiye:

Kefiye, başa giyilen ve ipek kumaştan dokunan uç kısımları püsküllü dokumadır. Dikdörtgen veya kare şeklindedir. Dikdörtgen şeklinde olan kefiyenin eni 100 cm, boyu 165 cm'dir. Kare şeklinde olan kefiye ise 120 x 120 cm boyutlarındadır. Genellikle alacalıdır ancak zemin yoğun olarak sarının renk tonlarında olup, yeşil, mavi, kırmızı, turuncu, pembe gibi renkler ile dokunur. Kefiyenin dokunmasında 425 sayı ile coğrafi işaret tescilli Bursa İpeği / Bursa İpek İpliği tercih edilir.

Şekil 11. Kefiyenin görünümü

Takke:

Takke, lacivert veya siyah renkte kadife kumaştan olup kefiyenin başta sabit şekilde durması için kefiyenin altına takılır.

Şekil 12. Takkenin görünümü

Yemeni:

İki çeşit yemeni bulunur. İlk yemeninin altı kösele, üstü deridir. Kösele ile derinin birleştiği dikiş yerinde krem ip dikişi belirgindir, ön kısmı ise geriye doğru hafif kıvrıktır. İkinci yemeninin altı köseledir ve üstü meşin (yumuşak) deriden yapılıdır. Rengi siyahtır, bileğin hemen altında biter ve küçük ince bir topuğu vardır. Kösele ile derinin birleştiği yerde krem rengi ip ile dikişi belirgindir. Ucu hafif yuvarlaktır. Yemenin üst kısmı yarım dillidir. Yemeninin üretiminde; tarihi, 13. yüzyılda Anadolu'da yaşayan ahilerin dericilik faaliyetlerine ve Ankara'da kurulan "tabakhane" adı da verilen büyük debbağhanelere dayanan deriler kullanılır. Yemeni yapımı ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 13. Yemeninin farklı açılardan görünümü

Silahlık:

Seymenlerin kuşaklarının üzerine takılan silahlık, meşin deriden yapılıdır ve 8 gözlü olur. Silahlığın bir kenarında üç toka, diğer kenarında ise ikisi uzun bir kısa olmak üzere üç kayış kemer (kolon) vardır. Uzun olan kayış kemerlerin boyları en az 140 cm, kısa olan kayış kemerin boyu ise en az 120 cm'dir. Siyahlığın yan tarafında bulunan kemer ve kemer tokaları vasıtasıyla silahlık bele sıkıca bağlanır ve üzerine bulunan 8 gözlü olan bölümlere de aksesuarlar takılır. Silahlığın üst kenar kısımları ikili veya üçlü deriden saç örgüsü süslemelidir. Silahlığın orta kısmında simli sutaşından ve deriden yapılmış olan süsleme olup sol alt yan kısmında ejderha deseni kullanılır. Seymenin belinin ön kısmında kullanılan silahlığın boyu, kayış kemer ve toka kısmı hariç en az 24 cm en fazla 28 cm olması gerekir. Silahlığın altı içeriye, üstü ise dışarıya doğru olmalıdır. Silahlığın üretiminde; tarihi, 13. yüzyılda Anadolu'da yaşayan ahilerin dericilik faaliyetlerine ve Ankara'da kurulan "tabakhane" adı da verilen büyük debbağhanelere dayanan deriler kullanılır. Silahlık yapımı ustalık becerisi gerektirir.

Şekil 14. Silahlığın önden ve arkadan görünümü

Şekil 15. Silahlığın üstten görünümü

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Ankara Seymen Kıyafetinin / Ankara Seğmen Kıyafetinin geçmişi eskiye dayanır. Ankara ilinin kültür ve tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kıyafetin en önemli parçaları olan Osmaniye işlik, camadan, cepken (kartal kanat), yelekler, diz çorapları, zıvga, silahlık ve yemeninin üretimi ustalık becerisi gerektirdiğinden bu ürünlerin tüm üretim aşamaları coğrafi sınırda gerçekleşir. Yemeni ve silahlık üretiminde kullanılan deri, coğrafi sınırdan temin edilir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Ankara Seymen Kıyafetinin / Ankara Seğmen Kıyafetinin tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırda gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Ankara Büyükşehir Belediyesinin koordinatörlüğünde, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara Kulübü Derneği ile Ankara Olgunlaşma Enstitüsünden ürün konusunda uzman birer kişinin katılımıyla en az 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Denetimler düzenli olarak yılda en az bir kere yapılır. Ayrıca şikâyet üzerine ve gerekli görülen hallerde her zaman yapılır. Denetimlerin sonucu, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur. Denetim sırasında tespit edilen uygunsuzluklar ile alınması gerekli tedbirler, denetlenen kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir.

Denetim mercii, aşağıdaki kriterlere bağlı olarak denetim faaliyetlerini gerçekleştirir.

- Osmaniye işlik, camadan, cepken (kartal kanat), yelekler, diz çorapları, zıvga, silahlık ve yemeni üretiminin tüm aşamalarının coğrafi sınırda gerçekleşmesi.
- Yemeni ve silahlık üretiminde kullanılan derinin coğrafi sınırdan temin edilmesi.
- Diz çoraplarının üretiminde kullanılan tiftik ipinin Ankara Tiftiğinden üretilmiş olması.
- Üretimde kullanılan bileşenlerin uygunluğu.
- Ankara Seymen Kıyafetini / Ankara Seğmen Kıyafetini oluşturan tüm parçaların ve kıyafetin tamamının üretim metoduna uygunluğu.
- Ankara Seymen Kıyafeti / Ankara Seğmen Kıyafeti ibaresinin, logosunun ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.